

Sygn. akt V CSK 104/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
w W.

przeciwko A. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 maja 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].

z dnia 16 października 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych domagał się zasądzenia od pozwanej A. S. kwoty 75.928,60 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot częściowych i dat wskazanych w pozwie. Wyrokiem zaocznym z dnia 7 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w K. uwzględnił żądanie pozwu w całości. Wyrokiem z dnia 30 października 2019 r. Sąd Okręgowy w K. uchylił w całości wyrok zaoczny i oddalił powództwo. Po rozpoznaniu apelacji powoda, wyrokiem z dnia 16 października 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że utrzymał w mocy wydany przez ten Sąd wyrok

zaoczny z dnia 7 listopada 2018 r. Pozwana wniosła skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, pozwana wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa materialnego t.j. art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 442¹ § 1 k.c. oraz art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy w zw. z art. 518 § 1 pkt 4 k.c. w zw. art. 299 § 1 k.s.h. Podniosła, że Sąd Apelacyjny błędnie utożsamiał datę wymagalności roszczenia powoda przeciwko pozwanej z datą wypłaty przez powoda świadczeń na rzecz pracowników O. spółki z o.o. z siedzibą w K., w której pozwana pełniła funkcję prezesa zarządu. Tymczasem wymagalność roszczenia i rozpoczęcie biegu przedawnienia należy ustalić według daty właściwej dla pracowników, a nie z chwilą wypłaty świadczenia przez powoda. Sąd błędnie nie uwzględnił podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia, mimo że powód

w maju 2015 r. dysponował postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 17 marca 2015 r. oddalającym wniosek o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek spółki nie wystarczy na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego, a zatem już wtedy powziął wiedzę o szkodzie i podmiocie zobowiązanym do jej naprawienia.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na jej oczywistej zasadności nakładało na skarżącą powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Podkreślić też należy, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżąca nie uczyniła zadość tym wymaganiom. Skonfrontowanie argumentacji przedstawionej we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy pozwanej o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia. Skarżąca nie wykazała, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 7, dalej: „u.ś.p.”) w zw. z art. 518 § 1 pkt 4 k.c. w zw. art. 299 § 1 k.s.h. Wbrew twierdzeniom skarżącej, Sąd dokonał zgodnej z przywołanym we wniosku orzecznictwem Sądu Najwyższego (por. wyroki z dnia 12 lutego 2016 r., II CSK 229/15 i z dnia 28 lipca 2017 r., II CSK 402/16 - nie publ.) wykładni tych przepisów przyjmując, że odpowiedzialność na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. dotyczy także wierzytelności z tytułu wynagrodzeń należnych pracownikom spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które powstały w okresie, gdy członek zarządu sprawował

swoją funkcję i zostały zapłacone przez Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych już po zaprzestaniu pełnienia przez członka zarządu tej funkcji. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z art. 23 ust. 1 u.ś.p. wynika, że wypłata świadczeń ze środków Funduszu powoduje z mocy prawa przejście na Fundusz roszczeń wobec pracodawcy, likwidatora lub innej osoby zarządzającej majątkiem pracodawcy lub roszczenia do masy upadłości o zwrot wypłaconych świadczeń. Sąd Najwyższy wskazał dalej, że Fundusz, który spłacił wierzytelność spółki - jak wynika z art. 518 § 1 k.c. - nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości spłaty, co oznacza, że ma on wierzytelność wobec spółki w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona pracownikowi. Pracownik zaś w sytuacji, w której spółka nie zaspokoiła jego wierzytelności, tak jak każdy wierzyciel, byłby uprawniony do dochodzenia tej wierzytelności na zasadach określonych w art. 299 k.s.h. Jak podkreślono w powyższych orzeczeniach, w prawa pracownika na podstawie art. 23 ust. 1 u.ś.p. i art. 518 § 1 pkt 4 k.c. wstępuje Fundusz, który w konsekwencji może powoływać się na to, kiedy należne wynagrodzenie powinno być wypłacone pracownikowi i tę chwilę brać pod uwagę przy ocenie, czy członkowie zarządu we właściwym czasie zgłosili wniosek o ogłoszenie upadłości spółki.

Nie ma także podstaw do przyjęcia, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 442¹ § 1 k.c., motywowanego przez skarżącą nieuwzględnieniem podniesionego przez nią zarzutu przedawnienia roszczenia powoda. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano już (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008 r., III CZP 72/08, OSNC 2009, nr 2, poz. 20), że roszczenie przewidziane w art. 299 § 1 k.s.h. ma charakter odszkodowawczy; powstaje w następstwie czynu polegającego na wyrządzeniu wierzycielowi spółki z ograniczoną odpowiedzialnością szkody polegającej na niemożności zaspokojenia wierzytelności, która przysługiwała mu w stosunku do spółki w związku ze spóźnionym zgłoszeniem wniosku o ogłoszenie jej upadłości albo niezgłoszeniem takiego wniosku przez członków zarządu. Termin i przesłanki przedawnienia roszczenia wierzyciela spółki z o.o. przeciwko członkom jej zarządu określa art. 442¹ § 1 k.c. Termin przedawnienia roszczenia deliktowego może rozpocząć bieg, gdy roszczenie to już powstało, a poszkodowanemu znany jest

zarówno fakt powstania szkody, jak i osoba obowiązana do jej naprawienia. Skoro powstanie roszczenia przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. przeciwko członkom zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest warunkowane niemożliwością zaspokojenia wierzytelności z majątku spółki (bezskutecznością egzekucji), to termin jego przedawnienia powinien być liczony od momentu powstania u wierzyciela świadomości stanu, który można w ten sposób zakwalifikować. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 marca 2019 r., I CSK 96/18, nie publ.). Przestanką powstania roszczenia z art. 299 § 1 k.s.h. jest niemożliwość zaspokojenia z majątku spółki konkretnej wierzytelności przysługującej wierzycielowi. Z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych wynika, że powód dokonał wypłaty przedmiotowych świadczeń pracowniczych w okresie od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 28 listopada 2017 r., co spowodowało przejście z mocy prawa na Fundusz roszczeń pracowników wobec pracodawcy. Z ustaleń wynika, że w dniu 29 maja 2018 r. komornik zawiadomił powoda o bezskuteczności egzekucji z majątku O. spółki z o.o., zaś pozew został wniesiony w dniu 28 czerwca 2018 r.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz powoda, który wniósł w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną, orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 i art. 99 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

jw